

Mrtvá kočka

„... a teď už nezbývá než se dotázat vedení podniku, jak mohl být člověk s podobnou minulostí dosazen do funkce, v níž měl přístup k tak cenným přístrojům, jako jsou právě manometry.“

Žurnalista zívl s pocitem, že se obětuje společné věci. Krást manometry je trestuhodné. Manometr je jistě cenný přístroj, jinak by ho nikdo nekradl. V této věci měl žurnalista jasno a byl tomu rád, neboť jinak neměl příliš ucelenou představu o tom, jak vlastně manometr vypadá. — Než to opíše na stroji, bude jedenáct.

Přistoupil ke stolu, aby vysypal popelník. Pak se přikrčil a uskočil stranou. Neurčitá temná hmota měkce uhodila o sklo okna, rozrazila dokořán pootevřenou půlku a s ztichnutím dopadla na pohovku.

Žurnalista postavil popelník na místo, přistoupil k oknu a opatrně je zavřel. Jenom primitiv se ještě podívá z okna, když mu něco házejí do bytu. Teprve pak se otočil k pohovce. Kočičí tělo leželo nepřírozně zkrouceno na zeleném ripsu a černý kožich se leskl ve světle stolní lampy jako teplý, měkký asfalt.

Žurnalista tiše doufal, že kočka není příliš dlouho mrtvá. Byl mladý a útlocitný a neměl takové věci rád. Před třemi měsíci mu byl v odpověď na kritiku nepořádků v maloobchodě

vržen oknem do bytu papírový sáček se čtyřmi pukavci. Sáček se při dopadu roztrhl a pukavce pukly. Nepořádky v maloobchodě musely být vskutku veliké, neboť pukavce byly vybrány s péčí a láskou, prozrazující odborníka.

Žurnalista by nebyl nikdy věřil, že čtyři pukavce mohou tolik páchnout. Šéfredaktor však pravil, že pro práci v tisku je každý nový poznatek hotovým pokladem. Dále řekl, že čtyři pukavce, ba ani více pukavců nemůže zastavit kolo dějin. Potom se strašlivě zašklebil.

Žurnalista si nebyl jist, zda se mu šéfredaktor nevysmívá. Byl ovšem přesvědčen, že by se mu vysmívat neměl, protože se mu vlastně vysmívat nesmí. Každý odpovědný pracovník by si měl vážit mladé, nastupující směny. Pro toto stanovisko čerpal četné motivace v literatuře. Nebyl si ovšem jist, čerpá-li je i šéfredaktor. Kromě toho se mu zdálo, že kolo dějin je jedna věc, pukavec pak druhá, neboť pukavec smrdí. Těmto nedořešeným problémům dal však průchod tím, že do poznámek pro svou chystanou literární práci o současných stavech a pocitech mladého člověka vtělil postřeh, že cynismus vůči cizímu utrpení je známkou nejhlubšího morálního úpadku. Pomstu pak dokonal téhož večera v nedalekém hostinci neadresným, leč veřejným prohlášením, že jisté zásady jsou každému slušnému člověku svaté.

Oblékl starou rukavici, rozestřel na stole noviny a pak opatrně štipcem prstů uchopil mrtvé tělo za ocas. Byl pevně rozhodnut, že hned zítra požádá správu svobodárny o přidělení pokoje ve třetím patře do dvora. Kočku přiloží jako důkaz oprávněnosti svého požadavku, a nebude-li mu vyhověno, obrátí se k lidosprávě. Život veřejně činných lidí je majetkem národa.

Kočka byla úplně černá, bez jediné skvrnky, a v poloze vismo vláčně svésila tlapy k zemi. Nebyla patrně dlouho mrtvá, protože tělo nebylo ještě strnulé, a doširoka otevřené žluté oči v šikmo posazených štěrbinách byly jasné jako u živého zvířete. Vypouklé čelo se plynule bez prohybu sklánělo k světlému čenichu. Byla poměrně velká.

Žurnalista neměl kočky rád. Ani živé, ani mrtvé. Kdo nemá rád živé kočky, je jistě nejméně nakloněn projevovat jim úctu po smrti. Mezi mrtvou kočkou a mrtvým člověkem je přece jen rozdíl.

„Kdo tě sem hodil, mrcho," otázal se nepietně.

„Nevíš," řekla kočka, „neřekl mi jméno."

Její poloha se při tom nezměnila a huba se jen málo otevírala zvukem slov. Hlas měla slabý. Trochu chraptivý, ale ne takový, jaký bychom si představovali kočičí hlas.

Žurnalista stáhl rukavici a zapálil si cigaretu. Pak rozsvítil všechny žárovky, rozsvítil i na chodbě a otevřel odtamtud dveře do pokoje, aby co nejvíce světla padalo na stůl s kočkou. Nakonec se opřel oběma rukama o hranu stolní desky, a mhouře oči proti kouři cigarety, naklonil se nad nehybné tělo.

„Určitě," řekl, a řekl to nahlas, protože každý mluví nahlas, když si není sebou docela jist. „Teď začneš pozvolna mizet, počínajíc ocasem a končíc šklebem, takže nakonec zůstane jen škleb bez kočky, a pak přijde Zajíc a Kloboučník a budou cpát Plcha do čajové konvice. Tak je to v literatuře. Jo. A teď bych jenom chtěl vědět, jestli mi to už zůstane, nebo jestli se s tím ještě dá něco dělat."

„To nevíš," řekla kočka. „Nebyla jsi přítomna, když to vzniklo."

Žurnalista měl potřebu učinit ráznou výzvu, dát nějaký rozkaz, třeba ruce vzhůru nebo vylezte z té kočky, ale nic mu nezapadalo.

„Tohle nejde," argumentoval trochu naivně, „tohle se nedělá!"

Kočka nic. Mlčela, černá a nehybná.

„Řekni šestnáct," vyzval žurnalista kočku.

<

„Šestnáct," řekla kočka.

„Osmadvacet a půl."

„Osmadvacet a půl."

„Akumulace kapitálu."

„Akumulace kapitálu," řekla kočka, aniž hnula brvou.

Žurnalista už nevěděl, jak dál. Nebyl si jist, jestli tohle už někde nečetl.

„Nechceš mlíčko?" zeptal se, aby to zamluvil. Aniž si to uvědomoval, začínal se chovat ke kočce podobně, jako by se za obdobné situace choval k člověku. Živé kočky by mléko nenabídl.

„Nechceš nic," řekla kočka. „Já mrtvá. Jako taková nežereš."

„Mrtví nemluví," polemizoval žurnalista. Podstata jevu ho udivovala více než jazykové nesrovnalosti.

„Prý," řekla kočka. „Nevíš o tom nic přesného."

„Jak to, že nevíš," urazil se žurnalista, neboť si zakládal na svém světónázoru.

„Já nevíš," vysvětila kočka.

Žurnalista přešel několikrát pokojem, klepaje popel na koberec. Jindy by to nikdy neučinil, protože to byl jeho koberec.

Pak se vrátil ke stolu.

„Tak podívej se," řekl, „buď, anebo. Nikdo nemůže být všechno najednou. Buď jsi mrtvá kočka, a pak nemáš co hovořit, nebo jsi živá kočka, a pak nemáš tuplem co hovořit a koukej, ať jsi odtud, protože já tu žádné kočky nechci. Nejsem útulek zvířat, jsem český žurnalista."

„Jsi mrtvá kočka," řekla kočka, „a máš co hovořit."

„Chceš snad říct, že ty jsi mrtvá, ne?"

„Ano," souhlasila pokojně kočka, „já jsi mrtvá, a proto nežereš."

„Jak je to možné?"

„Nevíš. Být mrtvý neznamená být lexikon."

Bylo to trapné. Kočka byla zřejmě nejen mrtvá, ale také neznala nebo nebyla schopna ovládat u sloves první osobu jednotného čísla. Žurnalista si vzpomněl na sedm hlavních kriminalistických otázek, které četl v jakési ročence, ale nedokázal si uvědomit jejich sled. Věděl jen, že to bylo slovensky a že poslední otázka zněla — a přeco. To se mu zdálo k žádanému účelu nedostačující.

„Jak dlouho jsi mrtvá?"

„Velmi dlouho. Přesně nevíš, nepamatuješ si. Já nemůžeš tak přesně odhadnout čas."